4. Beantwoording zienswijzen op de ontwerp-Omgevingsvisie per indiener

In dit hoofdstuk zijn de individuele zienswijzen op de Omgevingsvisie weergegeven en voorzien van een antwoord. Voor de behandeling van de zienswijzen is de volgende werkwijze gehanteerd:
In de eerste kolom van de onderstaande tabel is het thema waarop de indiener heeft gereageerd vermeld
In de tweede kolom staat het zaaknummer van de indiener
In de derde kolom is per indiener de zienswijzetekst opgenomen
In de vierde kolom is de beantwoording van de provincie gegeven
In de vijfde kolom is aangegeven of de zienswijze een wijzing van de definitieve Omgevingsvisie ten opzichte van de ontwerp-Omgevingsvisie tot gevolg heeft.

2025-022513

Thema	Zaaknummer	Zienswijze	Antwoord	Wijziging Omgevingsvisie
19. Kaartbijlage	2025-022513/1	Op het omgevingsloket, regels op de kaart, is op locatie Perceel Haaksbergen (HBG01) L 1752 op de ontwerp Omgevingsvisie ingetekend als zijnde onderdeel van de bebouwde kom, verstedelijking in samenhang Dat is onjuist.Dit perceel heeft de bestemming Agrarisch met waarden Landschep met functieaanduiding bomenteelt. Wij verzoeken u dringend op locatie Perceel Haaksbergen (HBG01) L 1752 de functie terug te wijzigen in: bestemming Agrarisch met waarden Landschap met functieaanduiding bomenteelt.	Bedankt voor uw reactie op onze Omgevingsvisie. U vraagt ons om de functieaanduiding van perceel (HBG01) L 1752 te wijzigen in 'Agrarisch met waarden, Landschap met functieaanduiding bomenteelt'. Deze aanduiding komt uit het Omgevingsplan van de gemeente Haaksbergen en niet uit onze provinciale Omgevingsvisie. Onze Omgevingsvisie en Omgevingsverordening doen geen uitspraken op dit detailniveau. Als u hierover vragen heeft of u wilt dit wijzigen, dan kunt u terecht bij de gemeente Haaksbergen.	Nee

2025-022524

Thema	Zaaknummer	Zienswijze	Antwoord	Wijziging Omgevingsvisie
2. Onze visie: Overijssel voor en met elkaar!	2025-022524/1	Zorg voor integraliteit bij verdere uitwerking. We waarderen deze Omgevingsvisie op hoofdlijnen welke voor een groot deel aansluit bij onze Omgevingsvisie Horizon 2040 en de uitvoering van de drie grote opgaven waar we als gemeente Raalte op dit moment aan werken (Groei, Toekomstbestendig buitengebied en Leefbare dorpen en wijken). We zien echter ook nog een heel aantal zaken die nadere verdieping en uitwerking vragen op regionaal of provinciaal niveau. Hierbij oproepen we u op om bij de uitwerking van de visie in thematische en/of gebiedsgerichte programma's de integraliteit, afstemming tussen gebieden en goed vorm te geven en te borgen. Bijvoorbeeld alleen al omdat de Dagelijkse Stedelijke Systeem (DSS)-regio's en de gebieden in het kader van de aanpak Toekomst voor ons Platteland (TOP) niet gelijk zijn.	U vraagt aandacht voor de borging van integraliteit en afstemming tussen gebieden en processen. Het is inderdaad onze bedoeling om in een nadere uitwerking, integraliteit en samenhang met andere gebieden voor ogen te houden. In de uitvoering zorgen we voor samenhang door aan de voorkant een startdocument op te laten stellen. Met daarin helder welke doelen en opgaves er zijn en wat relaties zijn met lopende trajecten. We hebben dit verduidelijkt in paragraaf 5.3 van de Omgevingsvisie	Ja
3. Leidende Principes en Redeneerlijn	2025-022524/2	Redeneerlijn als hulpmiddel voor afweging hanteren. De Redeneerlijn als hulpmiddel voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties kunnen wij onderschrijven. Hierbij gaan wij ervan uit dat we lokaal nog de nodige afwegingsruimte houden. Wij verwijzen hierbij ook naar onze reactie hieronder op de Ontwerp Omgevingsverordening. Op een aantal punten is aanvulling, verduidelijking en uitwerking nog nodig. Daarbij vragen we u ook de balans en kansen in de verbinding tussen bijvoorbeeld stedelijk en landelijk gebied, of tussen ontwikkelingen mee te nemen.	Goed om te lezen dat u de Redeneerlijn als een hulpmiddel ziet om te komen tot een evenwichtige toedeling van functies. Wij zien de Redeneerlijn als een manier om de provinciale belangen en uitgangspunten uit onze Omgevingsvisie te betrekken in deze afweging. Daarbij is wat ons betreft ook ruimte voor lokale afweging, waarbij onderbouwd wordt op welke wijze de principes uit de Omgevingsvisie zijn toegepast. Wij hebben de Omgevingsvisie (paragraaf 3.6) en Omgevingsverordening op dit punt verduidelijkt en hebben de juridische regeling aangepast.	Ja
5. Bestuursstijl, uitvoering, samenwerking en monitoring van visie naar praktijk	2025-022524/3	Van Visie naar Praktijk: Duidelijkheid geven over de uitvoering van uw ambities. Met de vaststelling van de nieuwe Omgevingsvisie geeft u ook richting aan de uitvoering daarvan en daarmee ook aan de inzet van (financiële) middelen. De behoefte aan duidelijkheid over de uitvoering, en de daarbij behorende uitvoeringsmiddelen in het landelijk gebied is groot. De provincie is een centrale speler in de opgaves voor de groene omgeving. Wij verzoeken u om dit aan te vullen richting vaststelling van de Omgevingsvisie.	U geeft aan behoefte te hebben aan duidelijkheid over de uitvoering en uitvoeringsmiddelen in de groene omgeving en stelt dat de provincie een centrale rol hierin heeft. In de Omgevingsvisie geven we de strategische kaders voor de uitvoering, zoals doelen, opgaven en beleid. De programmering van financiën doen wij niet in de Omgevingsvisie. De centrale rol als provincie en de wijze van uitvoering in de groene omgeving werken we uit in het Programma Toekomst voor ons Platteland.	Nee

18. Voldoende kaderstelling voor keuzes	2025-022524/4	Kaderstelling voor beleid vraag op punten nog verduidelijking of aanvulling. Kansen die de energietransitie en een circulaire economie geven ook benoemen. We willen meegeven dat we de kansen die de energietransitie en een circulaire economie bieden nog wat onderbelicht vinden. Beide maken het noodzakelijk om de bedrijvigheid aan te passen, maar het biedt naar onze mening ook kansen voor de bedrijfsvoering van bestaande bedrijven en het ontwikkelen van nieuwe economische activiteiten.	Wij ondersteunen uw oproep. In de visie hebben we toegevoegd dat circulaire economie en energietransitie ook kansen bieden voor nieuwe economische activiteiten of de transitie van bestaande bedrijvigheid (hoofdstuk 6.8 in de visie).	Ja
7. Klimaatmitigatie en energie(transitie)	2025-022524/5	Klimaat mitigatie en energie (transitie): doelstelling mestvergisting haalbaar? Als provinciaal doel wordt genoemd dat in 2030 de helft van alle beschikbare mest vergist wordt, wat zo'n 100 mln. m3 aardgas kan vervangen. Wij vragen ons af hoe u deze doelstelling wil gaan halen en welke aanvullend instrumenten en/of middelen u hiervoor in wil gaan zetten.	Bedankt voor uw vragen. Hoewel de ambitie is om in 2030 de helft van de beschikbare mest te vergisten, is in de Energievisie opgenomen dat we verwachten deze doelstelling niet eerder dan tegen 2035 te halen. In de uitvoeringsagenda energie, waar we samen met gemeenten momenteel aan werken, specificeren we welke acties we in gezamenlijkheid ondernemen om realisatie van deze doelstelling dichterbij te brengen.	Nee
8. Landbouw en voedselvoorziening	2025-022524/6	Onderscheid in landbouwgebieden in de relatie tot andere functies en opgaven in het landelijk gebied. We waarderen het onderscheid in gebieden dat u aangeeft ten aanzien van perspectief voor de landbouw en dit ook op kaart heeft vertaald. Echter deze relatief strikte tweedeling doet naar onze mening onvoldoende recht aan de diversiteit van het landelijk gebied en de huidige aanwezige functies. Wij vragen ons bijvoorbeeld af welke ruimte er is voor de ontwikkeling van de in de visie aangegeven 'vrijetijdslandschappen" als deze samenvallen met gebieden "Landbouw met generieke opgaven en kansen".	Uw zienswijze richt zich op het onderscheid tussen landbouwgebieden en wat dit betekent voor mogelijkheden voor andere functies. In landbouwgebieden met generieke opgaven liggen juist meer ontwikkelkansen voor de landbouw. Deze willen we beschermen, bijvoorbeeld door geen nieuwe functies toe te staan die een belemmering voor de landbouw kunnen opleveren. Dit draagt bij aan het behoud van ruimte voor voedselproductie op de lange termijn. In de Omgevingsvisie hebben we voor functie verandering "Nee, tenzij" als uitgangspunt opgenomen. Dit sluit recreatief medegebruik niet uit. Als voor dergelijke vrijetijdsfuncties ruimte wordt gezocht die ten koste zou gaan van landbouwgrond, kan aan de hand van de Redeneerlijn beoordeeld worden welke mogelijkheden er zijn.	Nee
8. Landbouw en voedselvoorziening	2025-022524/7	We missen de balans in de toebedeling van middelen en instrumenten in de onderscheiden gebieden. We zien vooral inzet van middelen en instrumenten is vooral gericht op de gebieden met 'Gebiedsspecifieke opgaven en kansen'. Het merendeel van onze gemeente valt in het gebied 'Landbouw met generieke opgaven en kansen'. In deze gebieden zien we net zoveel grote opgaven en kansen bijvoorbeeld met betrekking tot waterkwaliteit, water vasthouden en het behouden van een goede bodemkwaliteit. Juist om hier goede landbouw perspectieven te houden voor de meer langere termijn. En bijvoorbeeld om kansen voor groenblauwe dooradering, in combinatie met de opgaven rond weteringen op een goede manier een plek te laten krijgen.	U geeft aan balans te missen in de toebedeling van middelen en instrumenten in de onderscheiden landbouwgebieden. Een verdere toebedeling van middelen en instrumenten vindt niet plaats in de Omgevingsvisie maar kan een plek krijgen in de beleidsuitwerkingen die volgen. Deze Omgevingsvisie geeft wel kaders voor die nadere uitwerking. We zullen ons in die nadere uitwerking met name richten op het stimuleren van het realiseren van doelen die aansluiten of bijdragen aan bij behoud van de landbouwmogelijkheden zoals opgenomen in de Omgevingsvisie.	Nee
8. Landbouw en voedselvoorziening	2025-022524/8	Visie op gebouwgebonden veehouderij? De indeling van de landbouwgebieden is daarnaast ook vrijwel alleen gericht op de grondgebonden landbouw. We missen de provinciale visie op de ontwikkeling van "gebouw gebonden veehouderij" of "intensieve veehouderij". Ook de (concept) landbouwvisie geeft hiervoor op dit moment nog geen invulling aan. Gaat u hierop nog sturen of legt u de afweging van de ontwikkeling van deze bedrijven geheel bij de gemeenten? Dit kan naar onze mening wel onduidelijkheid geven en lokaal grote verschillen in beleid omdat de provinciale integrale kaders hiervoor daarmee niet helder zijn.	De Omgevingsvisie is een visie die kaders stelt en stuurt op doelen. In de Omgevingsvisie wordt voor gebouwgebonden veehouderij of intensieve veehouderij geen nadere ruimtelijk sturing opgenomen. We laten het aan gemeenten over om te bepalen of een ruimtelijke sturing voor het eigen grondgebied wenselijk is.	Nee
12. Wonen	2025-022524/9	Woningmarkt vraagt om "Ja-mits". De Omgevingsvisie geeft aan "Geconcentreerde groei van steden én van de goed bereikbare middelgrote kernen en de dorpen. Bouwen voor de (boven)regionale behoefte vindt in hoofdzaak plaats in de grote steden. Daarnaast kan iedere kern bouwen voor de eigen behoefte" en "Concentratie houdt in dat nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk geconcentreerd worden in de vijf grote steden (Zwolle, Deventer, Almelo, Hengelo en Enschede). Daar mag voor (boven)regionale behoefte gebouwd worden." Deze teksten ademen naar onze mening een nee tenzij uit, terwijl deze woningmarkt vraagt om een ja, mits.	U geeft aan dat de woningmarkt vraagt om een Ja mits-benadering als grondhouding en dat de Omgevingsvisie een Nee, tenzij-benadering ademt. Wij herkennen ons niet in de zienswijze. Binnen de principes van concentratie en het streven naar nabijheid, werken we in de samenwerking binnen onze verstedelijkingsstrategie en programmering rondom wonen en werken aan een passende verdeling van de opgave over de regio. Samen met u hechten wij veel waarde aan het voortvarend werken aan de opgave rondom woningbouw.	Nee

11. Verstedelijking	2025-022524/10	Raalte aanwijzen als Streekcentrum. Zoals is vastgelegd in de NOVEX Verstedelijkingsstrategie regio Zwolle pakt de gemeente Raalte een actieve rol in het oplossen van regionale woningtekort. Onze ruimtelijke visie op de groei van wonen, werken en voorzieningen is vastgelegd in groeibeelden voor alle kernen in onze gemeente. Deze groeibeelden zijn een nadere uitwerking van onze Omgevingsvisie en worden concreet vertaald in een Programma Groei als instrument onder de Omgevingswet. Waarmee we onze ambitie ook concreet maken. Wij pleiten er daarom nogmaals voor om ook Raalte aan te wijzen als streekcentrum. Dit gezien de unieke, goed ontsloten, ligging op het snijvlak van de drie DSS-regio's en de opgaven die hier samenkomen en de ambitie die wij hebben om deze ook op een goede manier in te vullen. Hoewel de situatie wat betreft de solitaire ligging ten opzichte van "Hardenberg en Steenwijk" afwijkt, is Raalte zeker een plaats waar regionale groei een plek krijgt.	Op gebied van verstedelijking werken we in regionaal verband samen in verstedelijkingsstrategieën. Voor de gemeente Raalte is in de verstedelijkingsstrategie van de Regio Zwolle een belangrijke rol opgenomen die in het Novex-programma stationsomgevingen verder uitgewerkt wordt. Wij onderschrijven deze positie. In de regionale afspraken rondom woningbouw en bedrijventerreinen maken we vervolgens per regio op maat afspraken over de daadwerkelijke vertaling daarvan in bijvoorbeeld woningbouwprogramma. Hierin zal de regionale opgave van Raalte dan ook tot uiting komen. De vraag of een kern de aanwijzing Streekcentrum heeft, gaat niet over de 'opgave' die een kern heeft, of aan de centrale ligging van een kern. Deze gaat juist over de solitaire ligging van een kern en de functie die de kernen Hardenberg en Steenwijk daardoor óók hebben vanwege hun solitaire ligging. Aanwijzing als streekcentrum voor Raalte, of andere kernen, ligt daarmee niet voor de hand.	Nee
12. Wonen	2025-022524/11	Wonen: neem geen inhoudelijke punten uit Woondeal op in visie. Wij pleiten ervoor om op dit onderdeel van de Omgevingsvisie slechts te verwijzen naar de Woondeal en geen zaken uit de woondeal op te nemen in de Omgevingsvisie. Hierdoor hoeven aanpassingen in de Woondeal bij een volgende herijkingsronde ook niet direct te leiden tot benodigde tekstuele aanpassingen in de Omgevingsvisie. In de visie is nu bijvoorbeeld opgenomen dat Overijsselse overheden en partners conform de interbestuurlijke afspraken (woondeal) bij het realiseren van nieuwbouwwoningen de principes van 30% sociale huurwoningen, 40% betaalbare en middenhuur en 30% duurdere koop- en huurwoningen hanteren. Echter in de recent herijkte woondeal zijn ook diverse kanttekeningen/kritische succesfactoren opgenomen voor het realiseren van dit streven. Deze worden nu al niet vermeldt. Eén ervan is bijvoorbeeld de investeringscapaciteit van woningcorporaties. Dit is door Rijksvoornemens tot huurbevriezing nu recent zeer actueel geworden.	U vraagt aandacht voor de verhouding tussen de woondeals en de Omgevingsvisie en het detailniveau van uitspraken in beide instrumenten. Ons basisuitgangspunt is dat de Omgevingsvisie de kaders weergeeft, waarbinnen we concrete afspraken maken in instrumenten als het volkshuisvestelijk programma en de woondeals. We zijn het met u eens dat in de Omgevingsvisie, de doelen op sommige onderdelen nader abstracter gemaakt kunnen worden, zonder dat deze aan belang of werking inboeten. Naar aanleiding van uw zienswijze wijzigen wij bijvoorbeeld de tekst ten aanzien van het streven rondom het realiseren van 30% sociale huurwoningen, 40% betaalbare en middenhuur en 30% duurdere koop- en huurwoningen. We wijzigen de tekst naar "voldoende betaalbare woningen conform de rijkskaders" (paragraaf 6.7). De kaders hiervoor en afspraken hierover specificeren we in het Volkshuisvestelijk programma, conform de aankomende Wet Versterking regie volkshuisvesting en/of in de Woondeals.	Ja
14. Mobiliteit en luchtvaart	2025-022524/12	Goede bereikbaarheid: Aanpak N35 nodig. De in de Omgevingsvisie genoemde aanpak van de N35 voor de doorstroming, leefbaarheid en verkeersveiligheid vinden wij belangrijk en blijven we onder uw aandacht brengen. Het is een langdurig proces waarin we graag de voortgang willen houden. Hierbij zien ze niet alleen belang bij het opheffen van het knelpunt bij Knooppunt Raalte (N35/N348), maar ook elders op het tracé Wijthmen - Nijverdal. Doorsnijding van het dorp Mariënheem vormt daarbij de meest urgente opgave gelet op de leefbaarheid naast verkeersveiligheid en doorstroming. In aansluiting daarop krijgen we graag duidelijkheid in de visie welke status de provinciale weg N337 (Deventer Wijhe-Zwolle) krijgt. De status van deze weg heeft namelijk invloed op de verbinding Deventer-Raalte (N348).	De status van provinciale wegen wordt niet gewijzigd met de Omgevingsvisie. Dit wordt behandeld in één van de uitvoeringsprogramma's onder het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP), waarin ook de N337 aan bod zal komen.	Nee
14. Mobiliteit en luchtvaart	2025-022524/13	Nadere invulling van het STOMP-principe. We onderschrijven het STOMP principe, maar zijn van mening dat in de Omgevingsvisie de ambitie voor "Stappen" en "Mobility as a Service" nog beperkt is uitgewerkt. We missen in dit kader ook het benoemen van het netwerk van 'doorfietsroutes" van het kern-net Fiets die zowel in regionale netwerkstructuren en als uitwerking van de "T" van het STOMP principe een rol spelen.	STOMP is als belangrijk uitgangspunt opgenomen in de Omgevingsvisie. Een verdere uitwerking van het STOMP-principe past niet in de schaal of het detailniveau van de Omgevingsvisie. Deze uitwerking, ook voor Stappen en Trappen, wordt gegeven in het Regionaal Mobiliteitsprogramma.	Nee
20. Gebiedseigen perspectieven	2025-022524/14	Gebiedseigenperspectief Salland - relatie met regio Zwolle mist. We missen in dit perspectief voor Salland (de gemeenten Deventer, Olst- Wijhe en Raalte) koppeling met de ontwikkelingen in de Regio Zwolle. Het grootste deel van Salland, waaronder de gemeente Raalte is onderdeel van deze regio. Bij het beschrijven van ontwikkelingen zien we graag rol van Raalte in de verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle genoemd. Bijvoorbeeld de ontwikkeling en uitwerking van de stationsomgeving volgens het "Programma karakteristieke stationsomgevingen regio Zwolle" en de positie van Raalte als "middelgrote kern" vanuit de NOVEX Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle voor ontwikkeling van woningbouw, bedrijvigheid en voorzieningen.	Bedankt voor uw zienswijze over het ontbreken van Regio Zwolle en de ontwikkelingen die daar spelen in het gebiedsperspectief Salland. Wij hebben het gebiedsperspectief daarop aangevuld.	Ja

5. Beantwoording zienswijzen op de Omgevingsverordening (o.b.v. de Nieuwe Omgevingsvisie) per indiener

In dit hoofdstuk zijn de individuele zienswijzen op de Omgevingsvisie weergegeven en voorzien van een antwoord. Voor de behandeling van de *zienswijzen* is de volgende werkwijze gehanteerd:

In de eerste kolom van de tabel is het thema waarop de indiener heeft gereageerd vermeld
In de tweede kolom staat het zaaknummer van de indiener
In de derde kolom is per indiener de zienswijzetekst opgenomen
In de vierde kolom is de beantwoording van de provincie gegeven
In de vijfde kolom is aangegeven of de zienswijze een wijziging van de definitieve Omgevingsverordening ten opzichte van de ontwerp-Omgevingsverordening tot gevolg heeft.

2025-022533

Thema	Zaaknummer	Zienswijze	Antwoord	Wijziging Omgevingsverordening
21. Overige opmerkingen	2025-022533/1	Algemeen. In de reactie op de concept Omgevingsvisie in september 2024 hebben we gevraagd om actief betrokken te worden bij de opzet van de teksten van de Omgevingsverordening, juist omdat we daar juridisch aan gebonden zullen zijn. We hebben echter in het traject van Concept naar Omgevingsvisie slechts in een zeer laat stadium ook kennis kunnen nemen van enkele delen van de concept Omgevingsverordening. Wij zien ons daarom nu genoodzaakt om in deze zienswijze een uitgebreide en gedetailleerde reactie te geven. Deze hadden we graag voorkomen door in het kader van voorkantsamenwerking in een eerder stadium al betrokken te zijn bij het opstellen van de teksten van de verordening.	Jammer dat u ervaren heeft dat u te laat betrokken bent. Wij hebben echter telkens zo vroeg mogelijk de conceptteksten met onze contactenpersonen Omgevingsvisie van gemeenten en waterschappen gedeeld.	Nee
11. Verstedelijking	2025-022533/2	Artikel 4.122 Provinciale Redeneerlijn en artikel 4.4 verstedelijkingsprincipes. Zoals bij de visie aangegeven kunnen wij de provinciale redeneerlijn ten aanzien van de afweging van de "Waar" vraag onderschrijven. In artikel 4.122 wordt achtereenvolgens de noodzakelijke afweging van de Of-, Waar- en Hoe-vraag aangegeven. Wij zien bij de OF-vraag een link naar artikel 4.4 waarin de verstedelijkingsprincipes zijn vastgelegd. Daarbij wordt slecht bij uitzondering ruimte geboden aan bouwen voor regionale behoefte in andere kernen dan de grote steden en de kernen Hardenberg en Steenwijk. Gezien de in de reactie op de visie al aangegeven afspraken in het kader van de NOVEX Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle gaat Raalte hierin ook in een regionale behoefte voorzien. We vragen u dan ook Raalte in artikel 4.4, lid 4 op te nemen als kern die kan voorzien in een regionale behoefte aan ontwikkeling van woningbouw, bedrijventerrein, stedelijke voorzieningen enz., op te nemen. Zodat hier ook bij beoordeling van de Of-vraag uit artikel 4.122 duidelijkheid over bestaat.	Mede naar aanleiding van uw zienswijze hebben we de redactie van artikel 4.4 aangepast. Uitgangspunt van beleid is dat de afspraken uit de regionale programmeringsafspraken leidend zijn voor wat er gerealiseerd kan worden per kern. Bij het maken van de programmeringsafspraken werken we binnen de kaders van de Omgevingsvisie en de verstedelijkingsstrategieën. In het gebruik van de terminologie rondom lokaal en (boven)regionaal hebben we meer verduidelijking aangebracht.	Ja

13. Ondernemen, werken, voorzieningen en logistiek	2025-022533/3	Artikel 4.26a Bedrijventerreinen en milieuzonering. Met dit artikel beoogt u voldoende ruimte te houden voor bedrijven in de hogere milieu categorieën. Dat de terreinen voor de hogere milieu categorieën 4 en 5 (overeenkomstig de klasse indeling van de VNG qua zware bedrijvigheid) zoveel mogelijk behouden blijven begrijpen wij. De opgenomen regeling is wat ons betreft wel te ruim, nu ook categorie 3 bedrijvigheid hieronder valt. Veel van onze lokale bedrijventerreintjes aansluitend aan de bestaande bebouwing hebben milieucategorie 3.1 of 3.2. Bij deze terreinen moet het mogelijk zijn een evenwichtige afweging te maken voor herontwikkeling naar woningbouw als inbreidingslocatie. Wij vragen u dan ook artikel 4.26a lid 1 te wijzigen en enkel de categorie 4 en 5 bedrijventerreinen in op te nemen. Als u toch blijft bij het standpunt dat dit ook voor categorie 3 van toepassing blijft vragen wij de opgenomen afwijkingsmogelijkheid in lid 2 aan te passen. De daarin opgenomen afwijking in het kader van "groot openbaar en/of bovenlokaal belang" vraagt aanvulling zodat juridisch ook duidelijk is dat lokale en integrale afweging voor de categorie 3 terreintjes wel mogelijk is.	U vraagt om categorie 3 bedrijventerreinen uit te sluiten van de instructieregel. We hebben in de Omgevingsvisie extra verduidelijking opgenomen waarom wij inzetten op het behoud van categorie bedrijventerreinen 3, 4 en/of 5 én watergebonden kavels. In lijn met de ontwerp-Nota Ruimte hanteren ook wij het uitgangspunt dat we de ruimte voor economie zoveel mogelijk beschermen, we sturen op behoud van het huidige areaal. Categorie 3 bedrijventerreinen vormen een groot deel van dit huidige areaal en zijn van groot belang in diverse transities (circulair, energie, grondstoffen en logistiek). In de Omgevingsverordening hebben we extra toelichting opgenomen en de afwijkingsmogelijkheid aangescherpt.	Ja
8. Landbouw en voedselvoorziening	2025-022533/4	Artikel 4.123 en 4.124 Ontwikkelingsperspectieven Landbouwgebieden. Het in deze artikelen aangegeven onderscheid in gebieden is helder aangegeven. Wij zien nog wel echter onduidelijkheid in de praktische toetsing van het in artikel 4.124 lid 1. Wat ziet u bijvoorbeeld als provincie als "geen beperkingen opleveren voor de ontwikkeling van de landbouw in de omgeving". Op dit moment houden wij bij ontwikkelingen in het landelijk gebied al rekening met wettelijke afstanden (omgekeerde werking). Houdt deze toetsing in dat hierbij ook toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven en gronden betrokken moet worden? Wij vragen op dit punt om meer duidelijkheid om welke toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden dit gaat. Dit ook ten opzichte van huidige mogelijk al beperkende functies waar de landbouw in deze gebieden nu beperkingen van ondervindt. Daarnaast werken we als gemeente Raalte aan een gebiedsgericht ontwikkelperspectief waarbij we de ontwikkelingskansen van ons buitengebied in beeld te brengen en daarmee meer duidelijkheid te geven aan waar welke ontwikkelingen in ons buitengebied kansrijk zijn. Daarbij kunnen afwijkingen van door u aangegeven begrenzing in gebieden kunnen ontstaan, omdat wij op een meer gedetailleerd schaalniveau kijken. Wij zouden daarom ook graag hier een mogelijkheid tot afwijking, met nadere onderbouwing in de verordening opgenomen zien ten aanzien van de in 4.123 opgenomen gebiedsindeling. Hiermee kunnen wij recht kunnen doen aan de diversiteit aan gebieden en functies in ons buitengebied, waarbij we op een goede manier recht kunnen doen aan de weloverwogen afweging tussen de ruimte voor verschillende functies in het buitengebied.	Uw zienswijze richt zich op het artikel in de Omgevingsverordening waarin wij onderscheid maken in twee type landbouwgebieden. U geeft aan dat er geen afwegingsruimte in dit artikel is opgenomen. De regel zoals opgenomen in artikel 4.124a is bedoeld om de ontwikkelruimte voor landbouw te behouden en beschermen. Met onze regeling beschermen we in gebieden met generieke opgaven en kansen ook de potentiële ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw. Als in de huidige situatie al sprake is van niet-landbouwfuncties die al beperkingen opleggen voor ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw, dan is het uitgangspunt. Dat kan betekenen dat in delen van de landbouwgebieden met generieke opgaven, toch nog niet-landbouwfuncties kunnen worden toegevoegd als dit geen extra beperkingen oplevert voor de aanwezige landbouw. Verder vullen wij dit artikel aan om ruimte te bieden voor maatwerk. Als voorwaarde voor afwijking nemen we op dat als op basis van een samenhangende gebiedsvisie is aangetoond dat door de transformatie van het (agrarische) bouwperceel de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw in het omliggende gebied per saldo verbeteren. Gemeenten hebben de mogelijkheid om, binnen de kaders van de Omgevingsverordening, te beoordelen of een nieuwe functie een beperking vormt voor de landbouwontwikkeling in de omgeving van een bouwperceel. Deze lokale afweging biedt ruimte voor maatwerk en gebiedsgerichte benadering.	Ja
8. Landbouw en voedselvoorziening	2025-022533/5	Artikel 4.41 Kwaliteitsimpuls Agro en Food De samenhang tussen artikel 4.1 1 kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO), artikelen 4.38 - 4.41 kwaliteitsimpuls Agro en Food (KAF) en artikel 4.124 waarbij enkel de KAF van toepassing wordt verklaard in landbouwgebieden met gebiedsspecifieke opgaven en kansen is ons onduidelijk. Met name ten aanzien van de ontwikkeling/ uitbreiding van agrarische bedrijven. Er worden over en weer uitsluitingen en verwijzingen gemaakt in deze artikelen. Is de KGO of KAF voor uitbreiding van agrarische bedrijven in landbouwgebieden met generieke opgaven en kansen nog wel van toepassing? Wij zien hierop graag een nadere toelichting of aanpassing en duiding in de samenhang van deze artikelen.	Uw zienswijze richt zich op de instructieregel vanuit de KGO. U vraagt of de KGO of KAF voor uitbreiding van agrarische bedrijven in landbouwgebieden met generieke opgaven en kansen nog wel van toepassing is en vraagt om een nadere toelichting. De KGO en KAF zijn ook in deze gebieden van toepassing. De manier waarop invulling gegeven kan worden aan deze instructieregel, kan gebiedsspecifiek ingevuld worden waarbij ook aandacht besteed kan worden aan het vinden van een bij het gebied passende invulling.	Nee

7. Klimaatmitigatie en energie(transitie)	2025-022533/6	Artikel 4.125 Instructieregel energiesysteem. Het artikel vraagt ons om bij een omgevingsplan voor een nieuwe ontwikkeling rekening te houden met de effecten op het energiesysteem en te motiveren welke maatregelen zijn afgewogen om negatieve effecten op het energiesysteem voorkomen kunnen worden. In de motivering van deze instructieregel wordt aangegeven dat samen met gemeente een handreiking wordt opgesteld die gaat helpen om hiervoor een onderbouwing te geven zodat we kunnen voldoen aan deze motiveringseis. Omdat wij voor toepassing van dit artikel ook afhankelijk zijn van informatie van externe partijen en de praktische invulling helder moet zijn vragen we om de aangegeven handreiking gereed te hebben voordat dit artikel in de Omgevingsverordening in werking gaat, zodat we hier ook op een manier invulling aan kunnen geven.	Dank voor uw reactie. Wij streven ernaar om op het moment van vaststellen van de Omgevingsverordening, deze handleiding beschikbaar te hebben.	Nee
9. Natuur en landschap	2025-022533/7	Verwijzingen naar Ontwikkelingsperspectief Ondernemen met Natuur en Water. In diverse (ongewijzigde) artikelen wordt nog een verwijzing gemaakt naar het ontwikkelingsperspectief Ondernemen met Natuur en Water. Nu dit perspectief niet meer als zodanig is opgenomen als onderdeel van de verordening is deze verwijzing naar onze mening overbodig of er moet duidelijk worden aangegeven op welke gebieden dit wel betrekking heeft.	Dank voor uw zienswijze. Er staan inderdaad nog verwijzingen in de tekst van de Omgevingsverordening naar het ontwikkelingsperspectief Ondernemen met Natuur en Water, hoewel die kaartlaag niet meer terugkomt na de aanpassingen van de Omgevingsverordening op de Nieuwe Omgevingsvisie. De zone 'Ondernemen met Natuur en Water' is één van de ontwikkelingsperspectieven voor de groene omgeving die in het Uitvoeringsmodel van de huidige Omgevingsvisie is gebruikt voor de provinciale sturing op nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied. Voor de nieuwe provinciale Redeneerlijn gaan we in het landelijke gebied uit van de indeling in landbouwgebieden met generieke opgaven en kansen en landbouwgebieden met gebiedsspecifieke opgaven en kansen. We hebben de tekst van de Omgevingsverordening hierop aangepast.	Ja
3. Leidende Principes en Redeneerlijn	2025-022533/8	In het algemeen zien we een overlap tussen de afweging van de Of-vraag en de Hoe-vraag. In lid 3 en 4 kan dit onduidelijkheid geven in de totale afweging van een ontwikkeling. Bijvoorbeeld ten aanzien van grondwaterbeschermingsgebieden. We zouden een aantal zaken die dubbel benoemd worden verwijderd zien of goed onderbouwd waarom deze in beide afwegingen een plek dienen te krijgen.	Mede naar aanleiding van uw zienswijze hebben we de regeling rondom de Redeneerlijn in de Omgevingsverordening aangepast en vereenvoudigd. Ook het onderscheid of, waar en hoe is hiermee verduidelijkt.	Ja
3. Leidende Principes en Redeneerlijn	2025-022533/9	Ook zien we lokale maatwerk bij de Waar-vraag, zoals in de visie in de redeneerlijn is aangegeven, in artikel 4.122 maar zeer beperkt terug. Ook de zwaarte van de afweging, voor bijvoorbeeld kleinschalige ontwikkelingen (o.a. de voormalige kruimelgeval regeling) ontbreekt volledig. Wij zien graag dat er toch enige mogelijkheid voor afwijking en onderscheid in zwaarte van onderbouwing ook juridisch in de verordening vast komt te liggen.	Wij hebben de Redeneerlijn in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening op een aantal onderdelen aangepast en het doel en de toepassing van de Redeneerlijn verduidelijkt. In lijn met de Omgevingswet verduidelijken wij de provinciale belangen die aanleiding zijn voor het opstellen van de Redeneerlijn en verduidelijken hoe die belangen daar een plek in hebben. We verduidelijken daarbij ook waar wij ruimte laten voor lokale afwegingen aan de hand van de Redeneerlijn. Ook nemen wij op dat de onderbouwing die bij een omgevingsplan wordt gevraagd op basis van de Redeneerlijn, in verhouding hoort te staan tot de omvang van de ontwikkeling en ook het doorlopen gezamenlijke traject wat daar in bepaalde gevallen aan vooraf is gegaan. Wij zijn van mening dat wij zo in lijn met de Omgevingswet onze provinciale rol invullen.	Ja
8. Landbouw en voedselvoorziening	2025-022533/10	Wij zien daarnaast dat aanpassing van de huidige provinciale handreiking KAF vanwege de gewijzigde focus op verbrede ontwikkeling van bouwpercelen noodzakelijk zal zijn. Wij gaan ervan uit dat u dit in samenwerking met gemeenten op gaat pakken.	We herkennen de verbrede ontwikkeling van bouwpercelen die u schetst. In de Omgevingsvisie paragraaf 6.3 hebben we voor beide type landbouwgebieden de beleidsambitie opgenomen dat de kwaliteitsimpuls Agro & Food (KAF) wordt aangepast. Waar deze eerst gericht was op uitbreiding van bedrijven, verschuift de aandacht nu naar het stimuleren van extensivering, verbreding van verdienmodellen en nieuwe functies. Dit doen we in de context van doorontwikkeling van de KGO (Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving) op een gebiedsgerichte wijze. De KAF is daarmee een nadere uitwerking van de KGO. Dit doen we samen met gemeenten en partners.	Nee
21. Overige opmerkingen	2025-022533/11	Tot slot. We zien uw reactie op de punten uit onze zienswijzen graag tegemoet. Daarnaast blijven we graag actief betrokken bij de verder uitwerking van de visie in Omgevingsprogramma's en gebiedsgerichte projecten, zodat we samen kunnen blijven werken aan een toekomstbestendige leefomgeving voor iedereen.	Fijn dat u actief betrokken wilt blijven bij de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie in programma's en gebiedsprocessen.	Nee